MADEN KAZALARINDA SORUMLULUKLAR VE KUSUR ORANLARI

Dr. Kaan Koçali

nobel bilimsel

Maden Kazalarında Sorumluluklar ve Kusur Oranları
Dr. Kaan Koçali

Bilimsel Eserler No. : 692
ISBN : 978-625-7589-87-1
E-ISBN : 978-625-7589-88-8
Basım Sayısı : 1. Basım, Mayıs 2021

© Copyright 2021, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 20779
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

'NOBEL BİLİMSEL ESERLER' Bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Redaksiyon : Dilek Gezgin -dilek@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Furkan Mülayim -furkan@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Lale Yalçın -laleenobel@gmail.com-
Görsel Tasarım Uzmanı : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71
Sertifika No: 47479

Kütüphane Bilgi Kartı

Koçali, Kaan.
Maden Kazalarında Sorumluluklar ve Kusur Oranları / *Dr. Kaan Koçali*
1. Basım. VIII + 158 s. 13,5x21,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-7589-87-1
E-ISBN: 978-625-7589-88-8
1. Maden 2. İş Kazası 3. İş Güvenliği 4. İş Sağlığı ve Güvenliği 5. Kusur Oranı

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.
Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-
Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65
E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kida Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

ÖZET

Daimi Nezaretçi; maden sahalarında 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında istihdam edilmesi zorunlu olan maden mühendisi olup, hem Maden Kanunu hem de İş Kanunu kapsamındaki görevler ile yükümlüdür. Maden Kanunu'da nezaretçilik ile ilgili maden işletmelerine emniyet ve teknik açısından nezaret eden yetkili ve sorumlu olan mühendis olarak kısa bir tanımlama yapılmaktadır. Yetki ve sorumlulukların ise sadece Maden Kanunu kapsamında yer almadığı ayrıca İş Kanunu'nun 82'nci maddesinde sıralanmış olan iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yükümlülüklerin de olduğu belirtilmiştir. Konu hakkında birçok hukuki düzenleme de bulunup bunlar başlıca 3213 sayılı Maden Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Borçlar Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanunlara ait uygulama yönetmeliklerinin düzenlendiği yasal metinlerdir. Ancak madencilik hakkındaki tüm yasal düzenlemelerin en dikkat çekici yanı, cezai ve hukuki düzenlemelerin içiçe geçmiş şekilde olmasından dolayı özellikle gerçekleşen bir iş kazasında daimi nezaretçi maden mühendisinin olay kapsamında hukuki olarak yargılanmasında pek çok aşamasında karışıklıkların meydana gelmesine sebep olmasıdır.

Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu temel alınarak, daimi nezaretçinin sorumlulukları, kanunların ortak ve ayrı özelliklerinin irdelenmesi, cezai ve hukuki sorumlulukların neler olduğu, maden sahasındaki görev dağılımlarının belirlenmesi ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile getirilen yeniliklerin hayata geçirilmesinde ve İSG hizmetlerinde etkinliğin sağlanmasında kilit değişkenlerden biri olan iş güvenliği uzmanlığı ile daimi nezaretçinin görevlerinin aynı olup olmadığının hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma ilk olarak teorik verilerin toplanması ile başlamış olup, daha sonra kanuni düzenlemelerin irdelenmesine geçilmiştir. Ortaya çıkartılan hukuki uyumsuzlukların görülmesi ile çeşitli dava dosyaları ve Yargıtay İçtihatları irdelenerek hangi ka-

nuna niçin öncelik verildiği değerlendirilmiştir. Daimi nezaretçinin kanuni düzenlemelerden doğan görev ve sorumluluklarının neler olduğu ve hangi kanun maddesi ile bire bir örtüşerek cezai ya da hukuki durumun ortaya çıktığı gösterilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **İİİ**

KISALTMALAR ..... **Vİİ**

1. GİRİŞ **1**
1.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı 3
1.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi 4
1.3. Türkiye'deki İş Sağlığı ve Güvenliği Gelişimi 7
1.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuat Değişiklikleri 9
1.4.1. 4857 Sayılı İş Kanunu 9
1.4.2. Yönetmelikler 10
1.4.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 13

2. İŞVERENLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **15**
2.1. Borçlar Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar 18
2.2. Kamu Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar 19
2.2.1. Anayasa Hükümleri 19
2.2.2. Umumi Hıfzısıhha Kanunu Hükümleri 21
2.2.3. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Alan Hükümleri 22
2.2.4. 4857 Sayılı İş Kanunu Hükümleri 23
2.2.5. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Hükümleri 23
2.2.6. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Hükümleri 24
2.2.7. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hükümleri 24

3. İŞÇİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **27**
3.1. İşçinin Özel Hukuk Sorumluluğu 27
3.2. İşçinin Kamu Hukuku Sorumluluğu 28

4. İŞ KAZALARI İLE İLGİLİ SORUMLULUKLAR HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **31**
4.1. İş Kazaları 31
4.1.1. İş Kazası Parametreleri 32
4.1.1.1. Kaza Geçiren Kişinin Sigortalı Olması 32
4.1.1.2. Sigortalı Kişinin Kaza Geçirmesi 32
4.1.1.3. Kazanın Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda Belirtilen Hâllerde Gerçekleşmesi 33
4.1.1.4. Sigortalı Kişinin Ruhsal ve/veya Fiziksel Bir Zarara Uğraması 33

4.1.1.5. İlliyet Bağı Varlığı ve Uygunluğu 34
4.2. İşverenin Sorumlulukları 34
4.2.1. İşverenin İdari Sorumluluğu 34
4.2.1.1. İş Yerinin Kapatılması veya İşin Tamamen Durdurulması 37
4.2.1.2. Alt İşveren-Asıl İşveren İlişkisi 37
4.2.1.3. Rödovans İşletmeciliği 38
4.2.2. İşverenin Hukuki Sorumluluğu 39
4.2.2.1. Tazminat Davaları 41
4.2.2.2. Rücu Davaları 41
4.2.2.3. Ceza Davaları 42

5. İŞ KAZALARINDA KUSUR TESPİTİ 43
5.1. İş Kazasına Sebep Olan Somut Eylemin Tespiti 44
5.2. Kusur Verilecek Kişilerin Tespiti 44
5.3. Nedensellik Bağının Tespiti 45
5.4. Kusur Tespitinde Manevi Unsur 45
5.4.1. İş Kazalarında Taksir Kavramı 46
5.4.2. Risk Değerlendirmesi ve Taksir Olgusu 46
5.4.3. Suç Açısından Kast veya Taksirin Bulunmaması 47
5.4.3.1. Kaçınılmazlık İlkesi 47
5.4.3.2. Önlenemez Risk 47
5.4.3.3. İstenmeyen Durum/Netice 48
5.4.3.4. Değerlendirme Yapılması 48
5.5. Kusurun Paylaştırılması 48

6. MADEN SAHALARINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUKLAR 51
6.1. Daimi Nezaretçinin Hukuki Durumu 52
6.2. Rödovanslı Maden Sahalarında Hukuki Durumu 56
6.2.1. İş Hukuku'na Göre İşverenin Belirlenmesi 57
6.2.2. Muvazaalı Rödovans Sözleşmeleri 60
6.2.3. Rödovanslı Sahalarda Kaçak Yapılan Üretim 60
6.2.4. Maden Kanunu Ek-7 Madde ile Getirilen Düzenleme Sonrası Durum 61
6.3. Daimi Nezaretçiler İle İlgili Yargıtay Kararları 62

7. SONUÇ VE TARTIŞMA 65
KAYNAKÇA 71
EKLER 75
ÖZ GEÇMİŞ 131

KISALTMALAR

CD : Ceza Dairesi

CGK : Ceza Genel Kurulu

E : Esas

HD : Hukuk Dairesi

HGK : Hukuk Genel Kurulu

ILO : Uluslararası Çalışma Örgütü

İSG : İş Sağlığı ve Güvenliği

K : Karar

KKD : Kişisel Koruyucu Donanım

Mah. : Mahkemesi

Müh. : Mühendisi

WHO : Dünya Sağlık Örgütü

VD. : Ve Diğerleri

YTK : Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler

% : Yüzde

1.
GİRİŞ

İnsanoğlunun doğada bulunan madenleri korunma, barınma gibi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kullanması ile birlikte madenlerin çıkartılması ve sonrasında işlenerek kullanılması ile ilgili meydana gelen sağlık problemleri, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan ilk çalışmaların kaynağı olmuştur. Özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte, üretimin makineleşmesi, teknolojinin hızla büyümesi, sosyal dönüşüm hızın artması, mevcut oluşumların ve değerlerin giderek önemlerini yitirmesi ya da tamamen ortadan kalkması sonucu insanların güvenlik ve sağlık tedbirlerinin alınmadığı fabrikalarda uzun sürelerce çalıştırılmalarından dolayı yaşanmış olan iş kazaları ve meslek rahatsızlıkları bir süre sonra halk ve ülkeler için bir sıkıntı hâline dönüşmüştür. Bu durum; Endüstri Devrimi'nde yerleşik liberalizm ideolojisinin benimsenmesi ve devletlerin çalışma ilişkilerine özellikle müdahil olmama yönündeki tutumunun kökten değiştirilmesine sebep olmuştur. 1802 yılında İngiltere'de, çırakların ve çocukların mesailerinin 12 saat olarak sınırlandırılmış olması ve gece vardiyalarında çalıştırılma yasakları gibi birçok hukuki düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemeler iş sağlığı ve güvenliği açısından ilk yasal düzenlemeler olarak önem arz etmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için getirilen düzenlemeler daha sonradan İngiltere'de çok daha geniş kapsamlı bir hâle dönüşmüştür. Özellikle o günün şartlarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili birçok düzenlemeye de zemin hazırlayarak hem ulusal hem de uluslararası birçok yeni çıkarımlar yapılmasını sağ-

lamıştır. Uluslararası düzeyde ortaya çıkan gelişmeler sonrasında çalışma hayatı ile ilgili mevzuatları tüm uluslar için geçerli kılmak ve birtakım öneriler geliştirmek için 1919 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kurulmuştur. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), bugüne kadar, 200'ü aşan sözleşme ve öneri kararları kabul ederek üye ülkelerinin kullanımlarına sunmuştur.

İş sağlığı ve güvenliğinin ülkemizde ve tüm dünyada olduğu gibi tarihsel gelişimi iş hayatındaki gelişmelere bağlı olarak paralel gelişimler geçirmiştir. Cumhuriyet'in ilk yılları itibarıyla hız kazanan Sanayileşme Hareketi birlikte bazı emniyet ve sağlık problemlerine yol açmıştır. Bu problemlerin çözüme kavuşturulması için birçok hukuki düzenleme yapılarak (kanun, yönetmelik, tüzük vb.) iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili standartlar oluşturulmaya başlanmıştır.

Özellikle Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin başlaması ile birlikte, 2003 yılından itibaren iş sağlığı ve güvenliği kapsamında birçok yönetmelik yayınlanmıştır. Bu yönetmeliklerin birçoğu Avrupa Birliği'nce kabul edilen yönetmeliklerin Türkçe çevirileri olarak kabul edilmiş olup, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. 2003'te çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yapılmış olan en büyük hukuki atılımların başında gelmektedir. Yapılan her türlü çalışmanın ülkemize birçok katkı sağlayacağı ortadadır. Ancak burada en önemli nokta çıkartılan kanuni düzenlemelerin kâğıt üzerinde kalmayarak, uygulamaların sağlanması için gerekli olan tüm düzenlemelerin, devlet-işveren-işçi tarafından benimsenmesini sağlamaktır. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kanuni düzenlemelerimiz hem işverene hem de işçiye önemli sorumluluklar ve görevler vermektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanun maddeleri kapsamında çıkan birçok yönetmelik ile bu görev ve sorumluluklar sıralanmıştır.

Dünya genelinde iş kazalarının sebepleri incelendiğinde yaklaşık %80'den fazlasının insan faktörüne dayandığı, %20'sine yakınının ise ekipman ve makina gibi çevresel faktörlere bağlı olduğu

görülmüştür. İnsan faktörlerinin temelinde mevzuatta ve teknik eğitimlerde eksiklikler vardır. Bu nedenle özellikle iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hem teknik hem de teorik eğitimlerin yapılması önemlidir. Çünkü meslek hastalıkları ve iş kazalarının önlenmesi için çözümün kalıcı olması kapsamında yapılan işte, tamamen kendinden emin davranılmasının bir ömür seçimi olduğunu ve her insanın ya da işçinin bunu bilerek sahiplenmesi gerekmektedir. İşçi ve işverenlerin kanuni düzenlemede kendilerine yüklenen sorumlulukların bilincinde olmaları iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasında en mühim noktadır.

1.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kavramları, iş ve çalışma hayatının bireyler üzerinde meydana getirdiği psikolojik, bedensel ve toplumsal etkileri üzerine yapılmış/yapılan/yapılacak olan çalışmalar sonrasında ortaya atılmış ve işçilerin sağlıklarının korunabilmesi ile birlikte toplumların da sağlıkların korunacağı görüşü ile geliştirilerek günümüzde iş yaşamı için olmazsa olmaz bir noktaya gelmiştir. Üretim proseslerinin ve tekniklerinin her geçen gün daha da karmaşık hâle gelmesi, insanların yeni işlere adapte olmasında birçok riskle karşılaşmasını ve bu riskler sonucunda da iş kazaları ya da meslek hastalıklarının yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu sorunların çözülmesi için önlemlerin geliştirilmesi ve iş sağlığı ve güvenliğini birçok bilim dalının içinde inceleme imkânını çıkartmıştır. Günümüzde ise iş sağlığı ve güvenliği kendi başına bir bilimsel dal hâline gelmiştir.

Konunun daha net şekilde incelemesi ve algılaması için iş sağlığı ve iş güvenliği tanımlamalarının ayrı ayrı olarak ele alınması ve bu kavramlardan nelerin algılaması gerektiğini belirtmek gerekecektir.

Sağlık kavramının en kapsamlı tanımını Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yapılmış olup *"Bir insanın yalnızca bedenen değil, ruhsal*

ve sosyal yönden de tam bir iyilik hâlidir." şeklinde tanımlamaktadır (WHO, 2020). Bu tanımdan sağlıklı olmanın sadece "sıhhatli ya da hasta olmamak" diye düşünmenin hatalı olacağını açıkça görmekteyiz (Demircioğlu, 2002). İş sağlığı kavramında ise "meslek hastalığı ve iş kazası geçirmemek" şeklinde kabul edilen bir yaklaşım bulunmaktadır. Fakat günümüz değerlendirmelerinde bu yaklaşım değişime uğrayarak yeni bir anlam kazanmıştır. İş sağlığı ile ilgili ortaya çıkartılan tanımlamalar; insanı kemikten ve etten oluşan bir varlık olarak değil, sezileri ve içgüdüleri ile de hareket edebilen ve düşünebilen bir varlık şeklinde tanımlamaktadır. Böylece iş sağlığı terimi; "*çalışan bir kimsenin emeği sırasında işi gereği ortaya çıkan koşullar içinde kullanılan tüm araç ve gereçlerden dolayı ortaya çıkabilecek tehlikelerin tamamen ortadan kaldırıldığı ya da minimuma indirildiği bir çalışma çevresi içinde yaşayabilmesi olarak tanımlanır (Yasan ve Küçük, 2005)."*

Bu nedenle bu kitapta yapılan hukuki tanımlamalara da uygun olması açısından işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramı kullanılmamış olup, bu kavram yerine iş sağlığı ve güvenliği ifadesi kullanılmıştır.

1.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

İş sağlığı ve güvenliği temeli, işyerlerindeki işlerin yürütülmesi sırasında ortaya çıkabilecek olan her tür ve çeşitteki tehlike ve sağlığa zararlı olabilecek çalışma koşullarından korunabilmek amacıyla yapılan her türlü çalışmayı kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliğine gerekli özen ve dikkat verilmediği zaman iş kazaları meslek hastalıklarının sayısının artacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu iş kazalarından en çok etkilenen de işçiler olacaktır. Sonrasında ise işverenleri, ekonomiyi ve sosyal açıdan tüm paydaşları etkileyecektir.

Üretimin en önemli unsuru ve mal/hizmet üretimi için üretim faktörü insandır. Bir iş her ne kadar bilgisayar ya da robotlar ile

yapılsa dahi üretimin planlanması, kontrol edilmesi, yönlendirme ve pazarlanması gibi işlemler yine insan tarafından yapılmaktadır. İnsanlar geçimlerini sağlamak için bu üretim faaliyetlerine katılmakta ve emekleri karşılığında da gelir elde etmektedir. İşçinin iş kazası geçirmesi ya da meslek hastalığından etkilenmesi öncelikle işçinin ve ailesinin gelirinin kaybolmasına ya da düşmesine sebep olacaktır. Sakat kalmış ya da bir uzvunu kaybetmiş işçi için ise sadece gelir kaybı söz konusu olmayacak aynı zamanda psikolojik ve ruhsal yönden de büyük manevi kayba uğrayabilecektir. İşçinin iş kazası sonrası ölümünde ise işçinin ailesinin kayıpları daha da çok artacaktır.

İşverenler iş sağlığı ve güvenliği alanındaki hukuki düzenlemelere istinaden çalışanlar için iş yerinden ortaya çıkabilecek her türlü meslek hastalığı ve iş kazalarını engellemek ve daha güvenli olan çalışma ortamları sunmakla yükümlüdürler. Bu nedenle işverenler açısından iş güvenliği sadece hukuki değil aynı zamanda vicdani bir sorumluluktur. İşveren için alınacak olan önlemler bir gider kalemi oluşturduğu için önem arz etmektedir. Uzun süreçte iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan harcamalar daha sonradan ortaya çıkacak olan maliyetlerden çok daha azdır (Bilir, 2005).

Bu nedenle iş kazaları ya da meslek hastalıkları sonrasında ortaya çıkabilecek olan maliyetleri doğrudan ve dolaylı olarak ayırmak gerekmektedir. Doğrudan maliyetler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Uyargil, 1983).

- Kaza sırasında yapılan her türlü ilkyardım ödemeleri,
- Kaza sonrasında ödenen hastane ve ilaç bedeli ödemeleri,
- İşçiye ödenen sürekli ve geçici iş göremezlik ödemeleri,
- İşçiye ve/veya ailesine yapılan tazminatlar ödemeleri,
- Her türlü hukuki ödemeler,
- Ölümlü kazalardan sonra uygulanacak cezai hüküm bedel ödemeleri.

Dolaylı maliyetler ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İşgücü ile ilgili kayıplar,
- İşçinin çalışamamasından dolayı ortaya çıkan kayıplar,
- Kaza incelemesi ve işçinin işinin yeniden ayarlanması ile ilgili kayıplar.
- Yasal işlemler sürecinden doğan kayıplar,
- Üretim ile ilgili kayıplar,
  - Kaza sırasında üretimin tamamen ya da kısmen durması,
  - Çalışılan makinenin durması ya da hasar görmesi,
  - İşçinin kaza sonrasında işe başlaması ve verim düşüklüğü.
- Müşterilerin siparişlerin zamanında karşılanmaması ile ilgili kayıplar,
  - İşletmenin sektöründeki saygınlığının kayba uğraması,
  - Geç teslimat sonucu ödenebilecek olan ceza ve tazminatlar.
- Devlet tarafından yapılacak soruşturma giderleri,
  - Kaza ile ilgili sigorta kurumunda yapılacak olan denetim
  - Bilirkişilik, keşif vb. giderler.

İşletmelerin daha çok kar elde etmek için üretim arttırmaları, iş bölümü ve iş temposunda hızlanmaya gitmeleri, vardiya sistemleri ve işletmeye özgü çevresel koşullar işçiler ve işçi kuruluşları/sendikalar tarafından tepki ile karşılanmaktadır. Bu tepkiler; vardiya sisteminin standart olmasını, çalışma sürelerini ve gece çalışmalarının yasal süre olarak sınırlandırılmasını sağlayarak iş sağlığı ve güvenliği kapsamında birçok kanuni düzenlemenin yapılmasını sağlamıştır. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hakkında eğitim alan bir işçi sadece kendisi için değil toplum için de fayda ortaya koymaktadır. Örneğin; iş yerinde yangın, deprem, ilkyardım vb. eğitimler alan bir işçi bu ilgileri yakın çevresine de aktarmakta ve böylece kültürün gelişmesine fayda sağlamaktadır (Gerek, 2000).

İş sağlığı ve güvenliği ülke ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir. Özellikle gayrisafi millî hasılanın iş kazaları ve meslek hastalıklarına ayrılan payı ortaya çıkan iş kaybını göstermektedir. Bu nedenle ülke ekonomisini etkileyen boyutlarının başında sakat kalan ya da ölen işçilere/ailelerine ödenen aylık maaşlarından dolayı Sosyal Güvenlik Kurumu'nun büyük yükü gelmektedir. Teşhis, tedavi ve muayene için yapılan ödemeler ve iş görmezlik ödemeleri çok büyük tutarlara ulaşabilmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayan zararlar ise işveren tarafından karşılanmakta ve ortaya çıkan tüm giderler işçinin üretimden çıkmasından olayı tüm ülke ekonomisini etkilemektedir (Şahin, 2001).

1.3. Türkiye'deki İş Sağlığı ve Güvenliği Gelişimi

Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan atılımlar incelendiğinde üretim faaliyetlerinin artışı ile paralellik gösterdiğini görmek mümkündür. Sanayileşme atılımları sonrasında ortaya çıkan iş kazalarındaki ve meslek hastalıklarındaki artış sebebiyle tüm sanayileşen ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de birçok kanuni, tıbbi ve teknik çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışma hayatı ile ilgili olarak ortaya koyduğu ilk düzenleme 1921 yılında Zonguldak ve Ereğli'deki kömür işletmelerinde çalışan işçiler üzerine olmuştur. İlk olarak 28 Nisan 1921 tarihinde Zonguldak ve Ereğli Havzası Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafii Umumiyesine Füruhtuna dair kanun çıkartılarak kömür üretiminden pasa/artık olarak ayrılan kömürün satışı yapılırsa elde edilecek olan gelirin işçiler için ayrılması kanunlaştırılmıştır. 10 Eylül 1921 tarihinde ise Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunu ile geniş çaplı birçok düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- İşveren, işçilerin kalması, yemesi ve temizliğini yapabilmesi için onlara ev sağlamakla yükümlüdür.

- İşçilere madenlerde zorlama ile görev verilemez ve yaptırılamaz.
- İşveren, madende çalıştırdığı işçi sayısı ve ödenebilen ücretleri gösteren bir defter tutmalıdır.
- İşveren, işçiler tarafından kurulan yardımlaşma sandığına, her bir işçinin maaşının %1'inden daha az olmama koşuluyla yardım yapmalıdır.
- İşveren, iş yerinde hastalanmış ya da kaza geçirmiş olan tüm işçileri tedavi ettirmelidir. Bunun için iş yerinde hekim çalıştırmalı, eczane ve hastane açmalıdır.
- Yaralanan ya da ölenlerin yetim çocuklarına tazminat ödemelidir.
- Mesai günde en fazla sekiz saattir ve yapılacak olan fazla mesai işçi ve işverenin de karşılıklı isteğine bağlı olup normal mesai ücretinin iki katıdır.
- İşveren, işe başlattığı her işçiyi eğitmekle sorumludur.
- İşyerinde sağlık kurallarına uymayan madencilerin ruhsatnameleri ve imtiyazları tamamen fesh olacağını kanunlaştırılmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra ise 2 Ocak 1924 tarihinde çıkartılan Hafta Tatili Yasası ile çalışanlara haftada bir gün tatil hakkı getirilmiştir. 4 Ekim 1926'te Borçlar Kanunu ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği kapsamında 332. madde gereği işverenin meslek hastalıkları ve iş kazalarından doğan hukuki sorumlulukları düzenlenmiştir. 3 Nisan 1930 tarihinde Belediyeler Kanunu 15. maddesi ile iş sağlığı ve güvenliği denetlenmeleri ve belediyelerce fabrikaların her türlü elektrik tesisatı, makine ve motor düzenleri, ocak ve bacalarının muayene edilmesi ve işçilerin kaldığı kamp alanlarının denetlenmesi ile ilgili hükümlere yer verilmiştir. 24 Nisan 1930 tarihinde ise Umumi Hıfzısıhha Kanunu'na eklenen 173-180 maddeleri ile çocuk ve kadın çalışanların çalışma koşulları, gece çalışmaları, gece kadınların doğum öncesi ve sonrası çalışma koşulları, işçilerin çalışma süresince gözetim görevleri, iş yerinde sağlık

hizmetleri için hekim çalıştırılması ve uygun bir revir kurulması düzenlenmiştir. 8 Haziran 1936'te 3008 sayılı İş Kanunu'nun çıkartılması ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ayrıntılı ve sistematik değişiklikler yapılmıştır. Bu kanuna dayalı olarak birçok tüzük yürürlüğe konulmuştur olup bu tüzüklerin yönetmelik karşılıkları ve ayrıntıları Başlık 1.4.2'de verilmiştir.

Yürürlüğe konulan birçok hukuki düzenleme sonrasında bu düzenlemelerin işçi-işveren ve devlet arasındaki koordinasyonunu sağlamak için yeni teşkilatlanmalar yapılmıştır. 28 Ocak 1946 tarihinde Çalışma Bakanlığı ve 09 Temmuz 1945 tarihinde İşçi Sigortaları Kurumu kurulmuştur. Sanayileşmenin hızlanması ve çeşitli yeni sanayi kollarının ortaya çıkması sonrasında iş hayatı için eksik kalan İş Kanunu değiştirilmiş ve 1971 yılında son hâlini almıştır. İş Kanunu'na uygun olarak Yapı İşlerinde Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tedbirleri Tüzüğü, Parlayıcı Patlayıcı Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşlerde ve İşyerlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri Hakkında Tüzük, Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nde birçok hukuki değişiklikler yapılmıştır (Yüksel, 2001).

1.4. İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuat Değişiklikleri

1.4.1. 4857 Sayılı İş Kanunu

İş Hukuku alanındaki iş sağlığı ve güvenliği hükümleri esas itibariyle 2003 yılında çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5 nolu bölümü kapsamında düzenlenmiş olup iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için çok daha kapsamlı ve koruyucu olan birçok düzenleme yapılmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun hükümlerine ilerleyen bölümlerde yer verilmiştir. 1475 sayılı İş Kanunu'na nazaran iş sağlığı ve güvenliğini çok daha ayrıntılı ve koruyucu şekilde ayrıntılı olarak irdelemekte olup, düzenlenmesinde Avrupa Birliği'nin ilgili yönergeleri esas alınmıştır.

1.4.2. Yönetmelikler

4857 sayılı İş Kanunu'nun 78. Maddesi "*İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, makineler, tesisat, araç ve gereçler ile kullanılan maddeler sebebiyle ortaya çıkabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartlarının düzenlenmesi amacıyla tüzük ve yönetmelikler çıkarır*" gereği çıkartılacak olan tüzükler ve yönetmelikler ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı yetkilidir. Avrupa Birliği yönetmeliklerinin Sağlık Bakanlığı tarafından Türkçe'ye çevrilerek yayınlanması Ulusal Program olarak adlandırılmıştır. Böylece yönetmelikler, tam olarak uyun taahhütlerini ve bu uygulama planlarını içererek kanuni düzenlemelere yardımcı olacaktır. Bu kapsamda birçok yönetmelik çıkartılmış ve Resmi Gazete'de yayınlanmıştır (Cılga, 2004).

İş Sağlığı ve Güvenliği yönetmelik düzenlemelerinin Avrupa Birliği Direktifleri karşılıkları ise şu şekildedir:

- 27.10.1930-Fazla Saatlerle Çalışma Nizamnamesi-2/12245 sayılı
- 06.11.1940-Günde Ancak Sekiz Saat veya Daha Az Çalışılması İcap Eden İşler Hakkında Nizamname-2/14637 sayılı
- 05.02.1941-İşçilerin Sağlığını Koruma ve İş Emniyeti Nizamnamesi-2/15156 sayılı
- 11.10.1943-İş Müddetleri Nizamnamesi-2/20738 sayılı
- 22.07.1948-Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü-3/7896 sayılı
- 12.08.1952-Parlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük-3/15556 sayılı
- 28.05.1953-Maden İşletmelerinde Alınacak Emniyet Tedbirleri Hakkında Tüzük-4/992 sayılı

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 12.6.1989 tarih ve 89/391 sayılı Çerçeve Yönergesi'nin bire bir tercümesidir. Yönetmelik, daha sonradan Danıştay tarafından iptal edilmiş olup ilgili Avrupa Birliği direktifleri içermesinden dolayı önemlidir.

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin "İşyerinde Kimyasal Maddelerle İlgili Risklerden Çalışanların Sağlık ve Güvenliklerinin Korunması hakkındaki 98/24 sayılı Yönergesi" ve "Mesleki Maruziyet Sınır Değerleri Göstergeleri ile ilgili 91/322 ve 2003/39 sayılı AB Yönergeleri"nin neredeyse bire bir tercümesidir.

Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin aynı adlı 92/58 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik, iş yerinde kullanılan her türlü güvenlik ve sağlık işaretleri ile ilgili kuralları belirlemiştir.

Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 90/270 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmeliği göre, işveren çalışma ortamında ekranlı araçlardan dolayı ortaya çıkacak olan riskleri belirlemek ve bu riskleri ortadan kaldıracak ya da en aza indirecek olan önlemleri almakla yükümlüdür.

Gürültü Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 2003/10 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelikte, işçilerin gürültüye maruz kalmaları sonucu ortaya çıkabilecek riskler, riskleri ortadan kaldırabilecek olan önlemler, risklerin sınır değerleri ve maruziyetler ile ilgili işçilerin eğitimi gibi hususlar yer almaktadır.

Titreşim Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 2002/44 sayılı İşçilerin Fiziki Etkenlerden Kaynaklanan Risklere Maruziyeti ile ilgili Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında 2002/44 sayılı Yönergesi esas alınmıştır.

Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/57 sayılı Geçici ve Hareketli İnşaat İşyerlerinde Asgari Güvenlik ve Sağlık Koşullarının Uygulanması Hakkındaki Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelik, inşaat ve inşaat mühendisliği ile ilgili işlerinin yürütüldüğü alanlarda alınacak olan önlemler açısından önemlidir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 89/654 sayılı Alınacak Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelik, iş yerine ait tüm bina ve eklentileri sıralayarak buralarda alınması gereken önlemleri açıklamaktadır.

Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 89/656 sayılı Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerinde Çalışanlar Tarafından Kullanılması için Asgari Sağlık ve Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır. Kişisel koruyucuların imalatından, başlayarak kullanımına kadar olan tüm süreçleri kapsayan usul ve esasları düzenlemektedir.

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 89/656 sayılı Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerinde Çalışanlar Tarafından Kullanılması için Asgari Sağlık ve Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 90/269 sayılı Çalışanların Özellikle Sırt İncinmelerine Neden Olabilecek Elle Yükleme ve Boşaltma İşlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 89/655 sayılı İşçilerin Makine, Araç ve Gereçleri Kullanmaları için Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Çalışanların Korunması Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 99/92 sayılı Patlayıcı Ortamların Potansiyel Risklerinden Çalışanların Sağlık ve Güvenliklerinin Korunması Çarelerinin Geliştirilmesine İlişkin Asgari Koşullar Yönergesi esas alınmıştır.

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/104 sayılı aynı isimli Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik ile yer altı ve yer üstünde bulunan madenlerde çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin korunması için gerekli olan asgari koşullar belirlenmiştir.

Sondajla Maden Çıkarılan İşlerde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/91 sayılı aynı isimli Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik ile sondajla maden çıkartılan işyerlerinde çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin korunması için gerekli olan asgari koşullar belirlenmiştir.

1.4.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin Danıştay tarafından iptal edilmesinden sonra 30 Haziran 2012'de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenlemeler kapsamında yürürlüğe girmiştir. Öncesinde 4857 sayılı İş Kanunu ile yapılmış olan düzenlemeler bu kanun ile tek çatı altında toplanmıştır. Kanunun en önemli noktası iş kazaları ve meslek hastalıklarını ortaya çıkmadan önlemeyi amaçlamasıdır. Bu nedenle kanunda, belirli tanımlamalar yapılarak, işçilerin ve işverenlerin yükümlülükleri detaylı olarak düzenlenmiştir.

2.
İŞVERENLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

4857 sayılı İş Kanunu'nda işveren kavramı "*Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren denilmektedir.*" şeklinde geniş kapsamlı olarak yapılmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10/06/2004 tarihli kararında da "*Kamu düzeni düşüncesi ile oluşturulan işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuat hükümleri; iş yerlerinde ve eklerinde bulunması gereken sağlık şartlarını, kullanılacak alet, makineler ve hammaddeler yüzünden çıkabilecek hastalıklara engel olarak alınacak tedbirleri, aynı iş yerinde iş kazalarını önlemek üzere bulundurulması gereken araçların ve alınacak güvenlik tedbirlerinin neler olduğunu belirtmektedir. Burada amaçlanan; işverenin işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin tamamını almaya zorlamayarak yapılmakta olan iş nedeniyle işçinin vücut tamlığı ve yaşama hakkının önünde-*

3.
İŞÇİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

3.1. İşçinin Özel Hukuk Sorumluluğu

İşçinin işverenle yapmış olduğu hizmet sözleşmesinden dolayı kendisine iş sağlığı ve güvenli ile ilgili olarak işverence alınan her türlü tedbire uyma, yapılan düzenleme ve koruyucu tüm organizasyonlara uygun davranma, kendisine verilen talimat ve emirlere uyma yükümlüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülük ilk olarak 818 sayılı Borçlar Kanunu Madde 321'de "*İşçi, taahhüt ettiği şeyi ihtimam ile ifaya mecburdur. Kasıt veya ihmal ve dikkatsizlik ile sahibine iras ettiği zarardan mesuldür. İşçiye terettüp eden ihtimamın derecesi akde göre tayin olunur ve işçinin o iş için muktezi olup sahibinin malumu olan veya olması icap eden malumat derecesi ve mesleki vakufu istidat ve evsafı gözetilir*" şeklinde belirtildiği üzere işçinin işi görme borcu sırasında özen gösterme yükümlüğünden gelmektedir.

4.
İŞ KAZALARI İLE İLGİLİ SORUMLULUKLAR HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

4.1. İş Kazaları

Dünya Çalışma Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü, iş kazası ile ilgili tanımlar sunmaktadır. Bu tanımlara yukarıdaki başlıklarda kısaca değinilmiştir. Kanunlarımızda ise genel bir iş kazası tanımı yer almamaktadır. Sadece Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda 11. Maddesi'nde hangi durum ve hâllerde bir olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı üzerinde durulmuştur.

İş kazası, aşağıdaki hâl ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

a. Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,
b. İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
c. Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

5.
İŞ KAZALARINDA KUSUR TESPİTİ

Bir iş kazasında ceza verilebilmesi için kusurun olması gerekmektedir. Kusursuz sorumluluk ile kusursuz olma durumunun bu nedenle karıştırılmaması önemlidir. Çünkü uygulamada iş kazalarında kusur tespiti yapan bilirkişilerin genellikle her ceza davasında işverene, işveren vekiline, mağdur işçiye ve daimi nezaretçi maden mühendisine ve iş güvenliği uzmanına kusur verdikleri görülmektedir. Önemli olan husus bu unvana sahip kişilerin hem yazılı hem de yazısız olan yükümlülükleri olmasıdır. Yazılı olan yükümlülükler iş kazası ya da meslek hastalığının gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan hukuki düzenlemeleri belirtir. Yazısız yükümlülükler ise uyarlanabilirlik ilkesi ve ceza hukuku temek ilkelerine göre belirlenebilir. Örneğin; nedensellik bağı incelenirken iş yerinde işin özüne uygun olarak belirlenebilecek olan yazılı olmayan kurallar dikkate alınır (Akın, 2012).

Yargıtay'ın son içtihatlarında iş kazalarında kusura dayalı sorumluluk belirtilmektedir. Bu sorumluluk ise işçi ve işveren arasındaki iş sözleşmesinden dolayı işverene yüklenen gözetme borcundan kaynaklanmaktadır (Akın, 2013).

İş kazalarında kusur tespitinin düzgün şekilde yapılabilmesi için olay ve taraflar ile ilgili aşağıdaki tespitlerin yapılması gerekmektedir.

6.
MADEN SAHALARINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUKLAR

Ülkemizde sosyal devlet temelinde çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için madencilik sektörü ile ilgili birçok kanun ve yönetmelik bulunmakta olup, özellikle İş Kanunu'nun Madde 111 "*Bu Kanunun uygulanması bakımından; sanayiden, ticaretten, tarım ve orman işlerinden sayılacak işlerin esasları aşağıda belirtilmiştir. Sanayiden sayılacak işlerin esasları şunlardır: a) Her türlü madenleri arama ve topraktan çıkarma, taş, kum ve kireç ocakları ....*" Temelinde Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birçok yükümlülük getirilmiştir.

Türkiye'deki maden mevzuatı; özellikle madencilikle ilgili ruhsat alımı, maden işletme projelerinin yapılması, işletim, denetim, kural ihlalleri belirleme, ocakların faaliyet durdurması ve ruhsat iptali gibi kısıtlı konuları düzenlemek suretiyle dolaylı ya da doğrudan olarak maden işletmelerindeki iş sağlığı ve güvenliği şartlarını da etkilemektedir. 3213 sayılı Maden Kanunu Madde 29'da "*İşletme faaliyeti, projesine ve Kanunun ilgili hükümlerine göre yürütülür. İşletme projesine aykırı faaliyette bulunulması ve faaliyetlerin can ve mal güvenliği açısından tehlikeli bir durum oluşturduğunun tespit edilmesi hâlinde maden üretimine yönelik*

7.
SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemizde tüm dünyada olduğu gibi, iş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimi iş hayatındaki değişim ve gelişime bağlı olarak paralel gelişimler geçirerek Sanayileşme Hareketi beraberinde birtakım emniyet ve sağlık problemlerine yol açmıştır. Bu problemlerin çözüme kavuşturulması için birçok hukuki düzenleme yapılarak (kanun, yönetmelik, tüzük vb.) iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili standartlar oluşturulmaya başlanmıştır. Özellikle Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin başlaması ile birlikte, 2003 yılından itibaren iş sağlığı ve güvenliği konusunda çok sayıda yönetmelik yayınlanmış ve aynı yıl çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yapılmış olan en büyük hukuki atılımların başında gelmektedir. Yapılan her türlü çalışmanın ülkemizin birçok katkı sağlayacağı ortadadır. Ancak burada en önemli nokta çıkartılan kanuni düzenlemelerin kâğıt üzerinde kalmayarak, uygulamaların sağlanması için gerekli olan tüm düzenlemelerin, devlet-işveren-işçi tarafından benimsenmesini sağlamaktır. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kanuni düzenlemelerimiz hem işverene hem de işçiye önemli sorumluluklar ve görevler vermektedir. 30/06/2012'de çıkartılan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna bağlı ortaya çıkan birçok yönetmelik ile bu görev ve sorumluluklar sıralanmıştır.

İşverenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları incelendiğinde en basit anlamda işçinin yapmış olduğu iş sebebiyle karşılaşma olasılığı bulunan tüm sağlık sorunlarına, meslek hastalıklarına ve iş kazalarına karşı korunması amaçlanmak olarak belir-

ÖZ GEÇMİŞ

Dr. KAAN KOÇALİ

Yüksek Maden Mühendisi | İş Güvenliği Uzmanı (A Sınıfı)

Öğrenim Bilgisi

Doktora 2017 12/Nisan/2021	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ/İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (DİSİPLİNLERARASI) (DR) Tez adı: Madenlerde Çalışan Daimi Nezaretçilerin 3213 ve 6331 Sayılı Kanunlar Çerçevesinde Hukuki Yükümlülüklerinin Belirlenmesi ve Belge Takip-Kontrol Sistemi Yazılımının Oluşturulması (2021) Tez Danışmanı:(DR. ÖĞR. ÜYESİ REŞİT ERÇETİN)
Yüksek Lisans 2015 31/Mayıs/2016	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ/İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (YL) (TEZSİZ)
Yüksek Lisans 2011 8/Mart/2016	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ/MADEN MÜHENDİSLİĞİ (YL) (TEZLİ) Tez adı: Güneş enerjisi panellerinde bor bileşiklerinin etkilerinin incelenmesi (2016) Tez Danışmanı:(PROF. DR. ŞAFAK GÖKHAN ÖZKAN)
Lisans 2007 24/Haziran/2011	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ/MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ/MADEN MÜHENDİSLİĞİ PR.

Projelerde Yaptığı Görevler:

1. İstanbul Aydın Universitesi destekli - Maden Sektör - Maden Firma Rehberi ve Ilan Sitesi Projesi, Yükseköğretim Kurumları tarafından destekli bilimsel araştırma projesi, Yürütücü:KAAN KOÇALİ, , 15/09/2017 - 15/09/2020 (ULUSAL)
2. KOSGEB AR-GE ve İnovasyon Destek Programı - Madencilik Sektörüne Yönelik Proje Hazırlama ve Takip Sistemleri İle Üretim Performans Takibi Amacıyla Sistem ve Yazılımının Gerçekleştirilmesi, Diğer kamu kuruluşları (Yükseköğretim Kurumları hariç), Yürütücü:KAAN KOÇALİ, , 04/09/2015 - 15/03/2017 (ULUSAL)
3. İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kapsamında Türk Halkının Antropometrik Verilerinin Oluşturulması , - Tübitak 3001, Yürütücü:BANU YEŞİM BÜYÜKAKINCI, Bursiyer:ÇAĞDAŞ ÇALIŞ, Bursiyer:KAAN KOÇALİ , Bursiyer:SERENAY ÇALIŞ, , 15/10/2018 - 15/02/2020 (ULUSAL)
4. KOSGEB AR-GE ve İnovasyon Destek Programı - Dairesel Kesimli Su Jetli Delik Delme Makinesi, Diğer kamu kuruluşları (Yükseköğretim Kurumları hariç), Yürütücü:KAAN KOÇALİ, , 10/08/2012 - 10/02/2015 (ULUSAL)
5. KOSGEB AR-GE ve İnovasyon Destek Programı - analisTİM Academy , Diğer kamu kuruluşları (Yükseköğretim Kurumları hariç), Araştırmacı:KAAN KOÇALİ, , 13/12/2010 - 13/11/2011 (ULUSAL)

Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler

1. TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Üye , 2008

Ödüller

1. Imagine Tomorrow - Uluslararası Girişimcilik ve İnovasyon Etkinliği, 2019
2. Maden Mühendisliği Bölüm İkinciliği, 2011